

<http://surl.li/gdyl>.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

3. Гусарова С. М. Щодо проблеми забезпечення прав громадян у діяльності національної поліції України в умовах воєнного стану : монографія. Харків : Факт, 2022. 452 с.

4. Майоров В. В. Шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства. *Право і суспільство*. 2020. № 2. Ч. 2. С. 185–190.

*Данильчук Андрій Вікторович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:*

*Лапка Оксана Ярославівна,
доцент кафедри теорії, історії та філософії права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У ВІДНОВЛЕННІ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

В умовах війни та поступовій деокупації певних територій України, перед державою постає головне завдання – відновлення правопорядку, громадської безпеки та довіри населення до державних інституцій. Важливу роль у цьому процесі відведено Національній поліції, яка займається протидією злочинності, забезпеченням законності та підтримкою стабільності в умовах воєнного стану. Території, які звільняють від окупантів найчастіше характеризуються зруйнованою інфраструктурою, високим рівнем злочинності, поганим психологічним та моральним станом населення, що потребує залучення правоохоронних органів для встановлення суспільного порядку на цих територіях.

Національна поліція відіграє важливу роль у забезпеченні громадського порядку, як у мирний час, так і в умовах воєнного стану. Воєнний стан – особливий правовий режим, який вводять на території всієї України або окремих її частин у зв'язку з зі збройною агресією чи загрозою нападу, посяганням на її територіальну цілісність або незалежність [1].

Згідно із Законом України «Про Національну поліцію» вона є центральним органом виконавчої влади, та зазначено її важливу роль у період воєнного стану, адже Національна поліція «бере участь відповідно до повноважень у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх введення на всій території України або в окремій місцевості» [2].

Важливою частиною заходів, які сприяють встановлення публічного порядку на звільнених територіях є співпраця з населенням. Ефективна взаємодія з місцевими жителями допомагає Національній поліції оперативно отримувати інформацію, яка дозволяє швидко виявляти колаборантів, місце розташування небезпечних предметів, місця зберігання зброї тощо. Вибухотехнічні підрозділи поліції беруть участь у розмінуванні звільнених територій, проводять інструктажі населенню, щодо безпечного поводження з небезпечними предметами у випадках їх знаходження. Водночас, необхідним є дотримання поліцейськими законності дій у складних умовах воєнного стану, адже саме верховенство права та повага цінностей та прав людини є основою роботи правоохоронних органів [3, с. 140].

У зонах деокупації, де точаться активні бойові дії поліція виконує надзвичайно важливі завдання, які значно перевищують їх звичайні обов'язки. Працівники Національної поліції забезпечують евакуацію населення, рятують жителів від артилерійських обстрілів, передають населенню, яке знаходиться в небезпечних умовах гуманітарну допомогу: воду, продукти харчування та товари першої необхідності [4, с. 98].

Працівники поліції забезпечують охорону залишеного майна, запобігаючи мародерству. Адже під час окупації багато громадян залишають свій дім та все майно, покидають дану територію, тимчасово виїжджаючи у безпечну зону. Тому, поліція займається підтримкою громадського порядку, забезпечуючи охорону залишеного громадянами майна співробітники Національної поліції беруть безпосередню участь у розслідуванні воєнних злочинів на деокупованих територіях. Зокрема, поліцейські документують усі випадки воєнних злочинів, фіксують докази та збирають свідчення місцевих жителів, що передати матеріали для подальшого судового розслідування. Національною поліцією за період повномасштабного вторгнення вже зафіксовано більше 88 місць несвободи для українців, які були створені окупантами. З них 57 катівень було виявлено після деокупації, а ще 31 місце розташоване на тимчасово окупованій території України [5].

Тому, враховуючи вищезазначене до основних повноважень Національної поліції на деокупованих територіях відносять:

- залучення до розмінування територій;
- евакуація населення та доставка гуманітарної допомоги;
- документування воєнних злочинів;
- підтримка громадського порядку та запобігання мародерству;
- співпраця з місцевим населенням [3; 4].

У зв'язку з тим, що війна на території України досі триває, то труднощі, які виникають діяльності Національної поліції на деокупованих територіях потребують швидкого усунення. Важливим є підвищення довіри громад до діяльності правоохоронних органів, адже лише за умови ефективної взаємодії з місцевим населенням поліція може виконувати функції, які на неї покладено, забезпечуючи правопорядок у звільнених від окупації зонах [4].

Отже, роль діяльності Національної поліції на деокупованих територіях України є надзвичайно важливою та складною в умовах подальших воєнних дій. На працівників поліції покладено багато функцій, які сприяють забезпеченню громадського порядку на звільнених територіях, підвищенню рівня довіри населення до діяльності державного апарату та інтеграції території у безпечну та стабільну зону.

Незважаючи на виклики, які виникають в умовах війни, діяльність поліції є фундаментом у відновленні правопорядку у зонах деокупації, що й потребує вдосконалення інструментів та методів діяльності працівників поліції на даних територіях.

Список використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 10.11.2015 р. № 766-VIII URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T150389?an=2> (дата звернення 18.11.2024).

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T150580?an=1351> (дата звернення 18.11.2024).

3. Тимофєєв В. П., Тінін Д.Г. Порядок дій поліцейського на тимчасово окупованих та деокупованих територіях // Матеріали конференцій МЦНД, Полтава. 2023. С. 139–141. URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/637> (дата звернення 19.11.2024).

4. Юнін О.С. Особливості надання поліцейських послуг в умовах воєнного стану. *Наукові записки. Серія: Право.* № 14. 2023. URL: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-14-95-100> (дата звернення 19.11.2024).

5. Цуцкірідзе М. На деокупованих територіях зафіксовано 57 катівень, облаштованих ворогом, іще 35 розташовані на не підконтрольній Україні території. 31.01.2024. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/963960.html> (дата звернення 19.11.2024).

